

Суд, судова влада та судова система: розмежування понять

Суд та поняття

Ця тема є справді актуальною, адже справді у сучасному світі дуже важливо створити належні умови для здійснення справедливого правосуддя на основі закону та моралі, за яких суд користувався б довірою людей.

Загалом, поняття «суд» вживається у юридичній науці у декількох значеннях: як державний орган ; як суддя, колегія суддів ; як установа, де працюють судді та працівники суду; як судовий процес

Як державний орган, суд розглядається як державний, владний орган, що покликаний здійснювати правосуддя в державі.

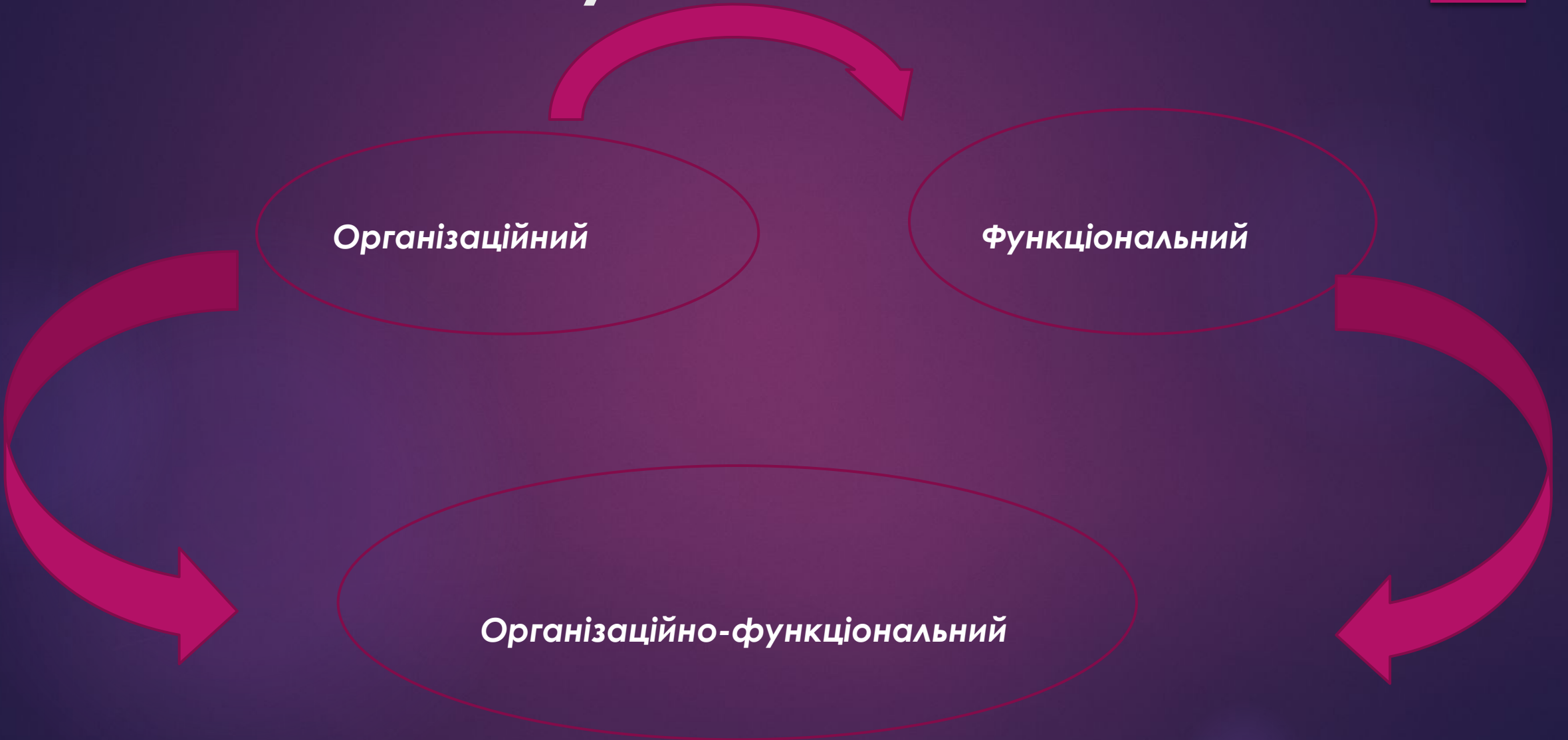
Як установа, в якій працюють судді та інші працівники суду, суд характеризується відповідно наявністю кадрів у державній установі, наявністю приміщення, фінансування та покриття витрат на утримання цього приміщення та судового штату. Характеризується ще й внутрішнім судовим управлінням, структурою конкретного суду та має офіційне найменування та атрибутику.

Як суддя, колегія суддів, які розглядають справи, суд розглядається у такому аспекті : найбільш поширеними є такі види колегій: колегія професійних суддів та колегії, де до відправлення правосуддя залучаються й представники народу, суд присяжних (мале чи велике жюрі), суд шефенів.

Як судовий процес його іноді називають судовою процедурою, правосуддям, судочинством. Відповідно специфіка процесу залежить від категорії справи, що розглядається, від законодавчого регулювання, що притаманне кожній правовій системі .

Судова влада та підходи до її тлумачення

Організаційний підхід

- ▶ Перший підхід (організаційний) - судову владу визначають як сукупність судових установ, а саме, як владу державного органу – суду. Підхід пов'язаний з характеристикою судової системи, її організаційних принципів, з правовим статусом суддів та з місцем суду в системі інших державних органів

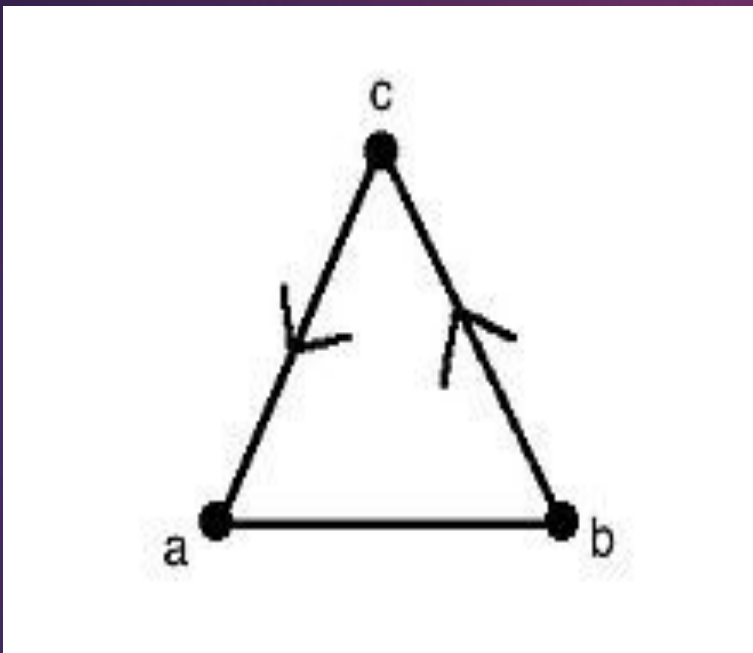

Функціональний підхід

- ▶ Другий підхід (функціональний). За ним судова влада визначається як діяльність суду по розгляду й вирішенню у визначеній законом процесуальній формі справ, що мають юридичні наслідки.

Змішаний підхід

- ▶ Третій підхід (організаційно-функціональний) поєднує два перших і визначає судову владу як систему створених відповідно до закону органів - судів, що наділені виключними повноваженнями по розгляду юридично значущих справ, що мають правові наслідки, із застосуванням спеціальної процедури.

Судова влада

Широке значення (це судова система, судді та суд присяжних, засідателі, повірені, шефени як носії судової влади, та судова інфраструктура – органи, що забезпечують функціонування судової влади, інколи навіть прокуратура та адвокатура.)

Вузьке значення(це судова система)

Варто зазначити, що поняття судова система тісно пов'язане, але все ж відрізняється за змістом від поняття судової влади. В більшості випадків спочатку утворюються суди, які з часом формують судову систему, що спричиняє формування судової влади.

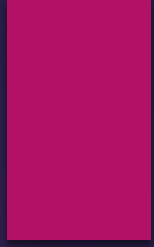

- ▶ Судову владу не можна розглядати як третю владу буквально, бо вона вправі урівноважувати інші види влади.
- ▶ Судова влада існує в державі не лише для здійснення правосуддя, а виконує й інші завдання, в тому числі стримування законодавчої та виконавчої гілок влади та виступає своєрідним показником політичної стабільності та збалансованості країни, рівня розвитку громадянського суспільства.

Місце та роль судової влади в державі – це результат політичного компромісу між законодавчою та виконавчою гілками влади, а також між громадським суспільством і державою яка має гарантувати дієві важелі суспільного контролю за самостійністю судової влади та незалежністю суддів. Суспільство, як наглядач, має попереджати і не допускати підлеглості судової влади виключно державі в особі її органів чи посадових осіб.

Основа судової влади

- ▶ Основу судової влади, безумовно, складає сукупність судових органів, наділених різною компетенцією.
- ▶ Головним їх призначенням є вирішення юридично значущих справ, що мають правові наслідки. Судовій владі відводиться особлива роль арбітра у спорах про право.
- ▶ Суб'єктом, який здійснює судову владу, виступає лише суд з притаманними тільки йому можливостями впливу на поведінку людей і соціальні процеси.

Судова система

- ▶ це система спеціальних державних органів – судів, які є носіями судової влади, створені для задоволення потреби у розгляді та вирішенні виникаючих правових суперечок, мають загальні завдання, принципи організації й діяльності, відповідають рівню соціально-економічного розвитку суспільства, накопиченому досвіду і певним традиціям.

Ознаки судової системи

елементи судової системи зазвичай виступають системою нижчого порядку. Такими є судові підсистеми, окремі суди як органи судової влади, та самі судді.

становить собою цілісний комплекс взаємопов'язаних елементів – судів.

утворює особливу єдність із суспільством

виступає елементом системи вищого порядку.

штучність - судова система утворена людиною;

ієрархічність (структурованість) – це побудова за різними рівнями.

Системні ознаки судової системи

стабільність (відносна незмінність організації і правових форм розв'язання конфліктів)

соціальна зорієнтованість, адже виникає в соціально організованому суспільстві, змінюється залежно від його потреб і розвитку

стабільність

відкритість, прозорість, транспарентність

цілеспрямованість (утворена для розв'язання суспільно-правових конфліктів)

цілісність, стійкість

самостійність

незалежність від інших державних органів і посадовців при обранні закону для вирішення конфлікту

Дякую за увагу

